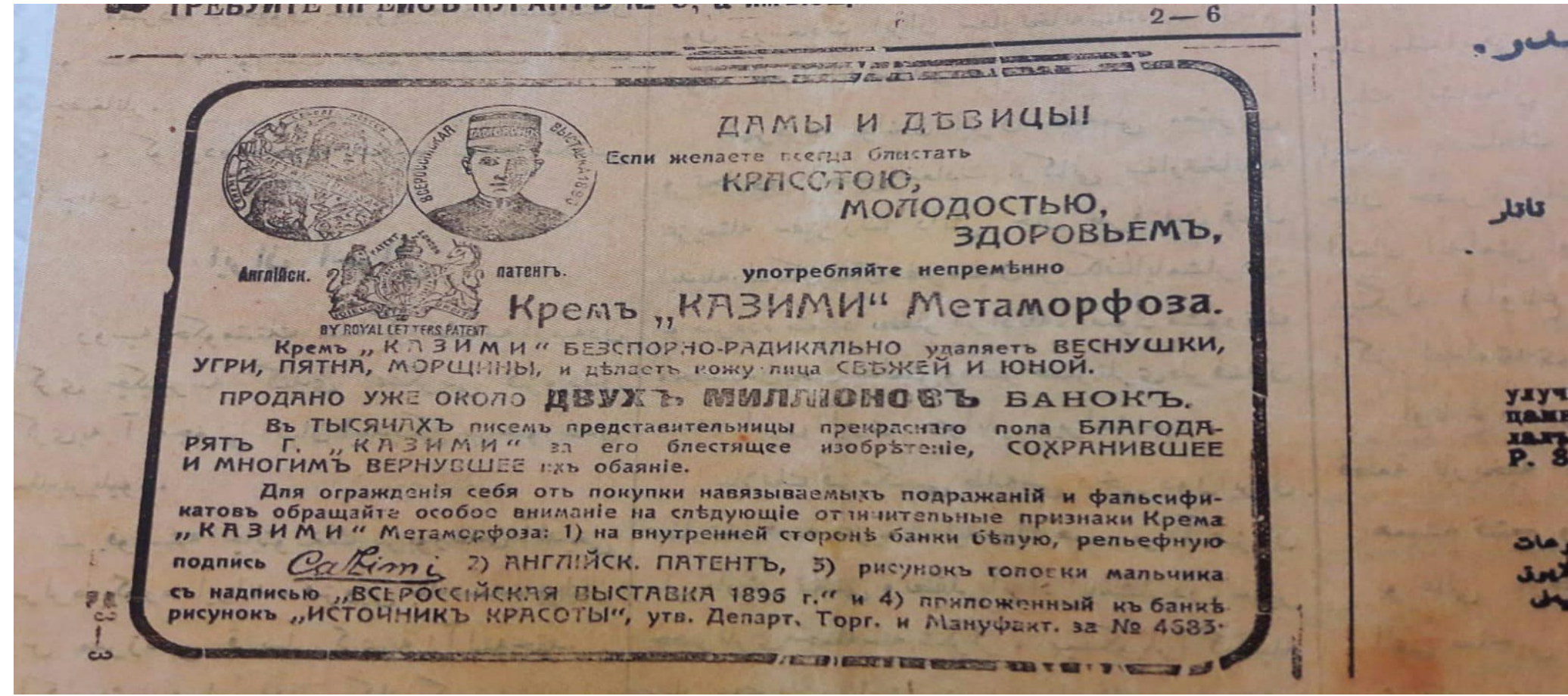

1. GİRİŞ

Kozmetoloji insan vücudunun epiderma, kıllar, tırnaklar, saçlar, dudaklar ve dış genital organlar gibi değişik dış kısımlarına, dişlere, ağız mukozasına uygulamak üzere hazırlanmış tek ve temel amacı temizlemek, koku vermek, görünümü güzelleştirmek, vücut kokularını düzeltmek veya korumak veya iyi bir durumda tutmak olan bütün preparatları veya maddeleri inceleyen ve geliştiren bilim dalıdır (Akt. Çomoğlu, 2012:1). Çok eski çağlardan bu yana güzelleşmek için çaba gösteren insanoğlu 20. yy. başlarında sanayinin gelişmesiyle birlikte Avrupa'da ve Amerika'da bir sektör hâline gelen kozmetiğe yönelmiştir.

1.1. Araştırmamızın Amacı:

Araştırmamızın amacı 20. yy. başlarında Türk dünyasına sunulan kozmetik ürünlerini kozmetoloji bakımından analiz etmek ve kozmetoloji tarihine yerli ve millî referanslar kazandırmaktır.

1.2. Araştırmamızın Problemi:

Kozmetoloji kapsamında ilan ve yazılara gazete ne oranda yer vermektedir? Uygulanış yerlerine göre ve temel etki alanlarına göre sınıflandırıldığında kozmetik ürünleri hakkında hangi bulgulara ulaşılabilir?

İlanlarda ürünün sağlığa faydaları ve vaatleri hakkında hangi bulgular yer almaktadır?

İlanlarda ürünün güzelliğe faydaları ve vaatleri hakkında hangi bilgiler yer almaktadır?

İlanlarda dönemin kozmetoloji terimlerine yer verilmiş midir? Dönemin kozmetoloji terim ve kalıplaşmış ifadeleri hakkında hangi bulgulara ulaşılacaktır?

1.3. Araştırmanın Hipotezi:

Araştırmada hipotezimiz, kozmetiğin ivme kazandığı 20. yy. başlarında, geniş bir okuyucu kitlesine sahip tarihî bir gazetede kozmetik ürünlere ve bu ürünlerden kozmetoloji tarihine dair bulgulara ulaşacağımız yönündedir.

2. YÖNTEM

Çalışma evrenimiz Gaspıralı İsmail Bey'in Türk dünyasında geniş bir yayına sahip Tercüman gazetesidir. Örnekleme ise kozmetik sektörünün patlama yaptığı 1907 yılını da içine alan 5 yıllık bir süreçtir. Gazetenin toplam 18 sayısında yer alan kozmetik ürünleri ile ilgili yazı ve reklamlar ele alınacaktır. Veri toplama aracımız Türk Dünyası Kültür Başkentliği yayınlarından olan gazetenin 4 ciltlik tıpkı basımı ve çevrim yazısıdır. Araştırmada metinlerin analizinde gazetenin çevrim yazısı esas alınacaktır. Görselleri tespit etmek amacıyla gazetenin tıpkıbasımını da taranacaktır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlediğimiz yazı, ilan ve reklamlar içerik analizine tabi tutulacaktır. Araştırmada hipotezimiz, kozmetiğin ivme kazandığı 20. yy. başlarında, geniş bir okuyucu kitlesine sahip tarihî bir gazetede kozmetik ürünlere ve bu ürünlerden kozmetoloji tarihine dair bulgulara ulaşacağımız yönündedir. Nitekim gazeteler edebî ve tarihî değerlerinin yanı sıra farklı alanlarda bilgi ve bulgulara sahiptir. Araştırma başında belirlediğimiz yukarıda amaç bölümünde yer verilen- 5 problem ekseninde içerik analizi yapılacaktır. Bu bakımdan problemlere uygun olarak yukarıda belirtilen 5 temada bulgular tasnif edilecektir. Yani bulgulara ulaşmak için 5 alt tema belirledik. Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca-Türkçe Lügati'nden yararlanılarak analizin daha sağlıklı yapılması sağlanacaktır. Dönemin Ancak ilk defa karşılaştığımız kelimelerin terim olma ihtimaline karşılık literatür taramamızda elde ettiğimiz bulgular da göz önünde bulundurulacaktır. Gazeteler taranırken sayfadaki başlık ve alt başlıklar okunacak, tespit edilen görsellerin fotoğrafları çekilerek araştırmamızda kayıt altına alınacaktır.

3. BULGULAR

Araştırmalarımızda 4 adet gazete ilanı bulunur. Bunların ikisi krem, ikisi sabundur.

Bir ilanda güzellik, sağlık, gençlik vereceğinin yanı sıra çilleri, sivilceleri, lekeleri, kırışıklıkları kökünden yok edeceği yönünde vaatlerde bulunuluyor. Bir diğer ilanda tere, kararmaya, çillere, aknelere, sivilcelere ve sarı lekelerle karşı olduğu ve güzel kokulu olduğu söylenmektedir.

Çil, sivilce, ter, sarı lekeler, güzellik, krem, sabun gibi terim olan sözcükler günümüzdeki kullanımıyla aynı kalmış, değişiklik göstermemiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA (ÖRNEK 2)

Araştırmalarımızın % 50' si krem, %50' si sabun üzerinedir. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de kozmetik ürünlerin sağlık, güzellik ve gençlik kazandırdığı ifade edilmektedir. Ayrıca çil, sivilce, sarı leke gibi sözcükler günümüzde de kullanılmaktadır. Bunlardan farklı olarak günümüzdeki kozmetik ürünlere sarkma, cilt yenileyici, yaşlanma karşıtı, gündüz ve gece kremlerinin ayrılması, cilt yumuşaklığı, cilt parlaklığı gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Güneş lekeleri ve güneş kremlerinde yer alan güneş koruma faktörü kavramları günümüzde ortaya çıkmıştır.

Günümüzde sabun yapımı sırasında farklı katkı maddeleri kullanılarak amacımıza uygun bir çok sabun çeşidi yapılmaktadır. Cilt sağlığı ve bakımı, vücut temizliği, kıyafet temizliği, saç temizliği gibi bir çok konuda sabun çeşitlerine ihtiyaç duyarız. Arap sabunu, banyo sabunu, tıraş sabunları, bitkisel sabunlar, özel renk ve kokulu sabunlar, dekoratif amaçla kullanılan sabunlar bunlara örnektir.

Gazete ilanlarında sahte ürünler olduğu ve sahte ürün alınmaması konusunda uyarıları tespit ettik. Günümüzde de kozmetik ürünlerin sahteleri yapılmaktadır. Bu konuda bir değişiklik gözlenmemiştir.

5. ÖNERİLER

- Genellikle batı kaynaklı olan kozmetoloji bilim dalına Türk tarihi kaynakları da incelenerek yerli ve milli kaynaklar da kazandırılmalıdır.
- Kozmetoloji bilim dalına yerli ve milli referanslarda kazandırılmalıdır.
- Tarihi gazeteler disiplinlerarası incelenmelidir.
- Kozmetik ürünler alınırken ürünün sahte olup olmadığı araştırılmalıdır.

HAZIRLAYAN ÖĞRENCİ:
FATMA SENA HELVACI
DANIŞMAN ÖĞRETMEN:
ELİF YILMAZ

